ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету інженерії,
Назва факультету
транспорту та архітектури
_____ Олег ПОЛІЩУК
Підпис Ім`я, ПРІЗВИЩЕ
_____ 20 25 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона праці (за професійним спрямуванням)
Назва дисципліни

Галузь знань – G Інженерія, виробництво та будівництво
Спеціальність – G15 Технології легкої промисловості
Рівень вищої освіти – Другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма – Конструювання та технології швейних виробів
Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, ***Шифр дисципліни*** – ОЗП.01
Мова навчання – українська
Статус дисципліни: обов'язкова (загальної підготовки)
Факультет – Інженерії, транспорту та архітектури
Кафедра – Будівництва та цивільної безпеки

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС				
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				Залік	Іспит
Д	1	1	5	150	50	16		34		100			+	
З	1	1	5	150	10	4		6		140			+	

Робоча програма складена на основі освітньої програми підготовки магістрів та стандарту вищої освіти спеціальності G15 Конструювання та технології швейних виробів.

Робоча програма складена _____ к.т.н., доцент Юлія СОКОЛАН
Підпис Науковий ступінь, учене звання Ім`я, ПРІЗВИЩЕ

Схвалена на засіданні кафедри Будівництва та цивільної безпеки Протокол № 13
Назва

від 5.07 20 25 р.
Зав. кафедри Будівництва та цивільної безпеки _____ Галина КАЛДА
Назва Підпис Ім`я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету інженерії, транспорту та архітектури
Голова вченої ради факультету _____ Олег ПОЛІЩУК
Підпис Ім`я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Зав. кафедри	Технології та конструювання швейних виробів		Світлана КУЛЕШОВА
Гарант ОП	Технології та конструювання швейних виробів		Світлана КУЛЕШОВА
Декан	Факультету технологій і дизайну		Тетяна ІВАНІШЕНА

ОХОРОНА ПРАЦІ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Тип (статус) дисципліни	Обов'язкова загальної підготовки
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова викладання	Українська
Семестр	Перший
Кількість призначених кредитів ЄКТС	5,0
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна / Заочна

Результати навчання. Після вивчення дисципліни здобувач має: *володіти* професійною термінологією та основними поняттями про безпечні та нешкідливі виробничі фактори, *розрізняти і характеризувати* різні види небезпек та шкідливих виробничих факторів, *підбирати* систему освітлення та вентиляції з метою забезпечення нормальних умов праці, *прагнути* до збереження навколишнього середовища в процесі виконання трудових обов'язків, *обирати та розташовувати* обладнання на робочому місці відповідно до ергономічних вимог, *розраховувати* виробничий шум на робочих місцях протягом робочого дня, *знати і розуміти* алгоритм дій у випадку виникнення надзвичайних ситуацій, *вміти* користуватись системою пожежної безпеки підприємства

Зміст навчальної дисципліни. Система управління охороною праці. Служба охорони праці на підприємстві. Нещасні випадки, виробничий травматизм та види інструктажів з охорони праці. Основні законодавчі акти з охорони праці. Види відповідальностей за порушення законодавства з охорони праці. Види нормативно-правових актів та реєстр НПАОП. Основні нормативно-правові акти в сфері легкої промисловості та пошиття виробів. Ергономіка робочого місця. Раціональне розташування обладнання в робочій зоні. Захист від виробничого шуму. Освітлення виробничих приміщень. Пожежна та екологічна безпека підприємства. Вимоги до способів забезпечення пожежної безпеки системи запобігання пожежі. Організаційно-технічні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки. Територіальна структуризація екологічної небезпеки в Україні. Особливості захисту населення в особливий період. Класифікація споруд цивільного захисту. Сховища, протирадіаційні укриття, найпростіші укриття та споруди подвійного призначення.

Пререквізити – вихідна дисципліна

Постреквізити – ОФП.06 Переддипломна практика, ОФП.07 Кваліфікаційна робота

Запланована навчальна діяльність. лекції – 16 год., практичні заняття – 34 год.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (розв'язування задач, виконання розрахункових практичних робіт), самостійна робота (опрацювання теоретичного матеріалу).

Форми оцінювання результатів навчання: виконання практичних завдань (задач), письмовий контроль.

Вид семестрового контролю: залік.

Навчальні ресурси:

1. Агій Я.Ю., Лях І.М. Охорона праці у галузі, вид. 2 (доповнене), УжНУ, 2024. 211 с.
2. Желібо Є.П., Гандзюк М.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. 2023 р. Видавництво «Каравела», 384 с.
3. Масікевич Ю. Г., Сєрік Р. А., Бєлоусова І. В. Основи професійної безпеки та здоров'я: навч. посіб. Харків: НТУ «ХПІ», 2023. 132 с.
4. Запобігання аварій на виробництві / Янчик О. Г., Богатов О. І., Ільїнська О. І., Толстоусова О. В. та ін. Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : ХПІ, 2022. – 180 с.
5. Практикум з дисциплін «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі»: навч.-метод. посібник. 4-е вид., перероб. і доповн. / Іванишин В.В. та ін. Київ : Кондор, 2023. 336 с.
6. Kalda G., Sokolan Yu., Pietrucha-Urbaniuk K., Studzinski A. Occupational and Ecological Safety of Employees. - Rzesow, 2023. - 156 p.
7. Модульне середовище. URL: https://msn.khmnu.edu.ua/.
8. Електронна бібліотека. URL: http://library.khmnu.edu.ua/.

Викладач: канд. техн. наук, доц. Соколан Ю.

3. Пояснювальна записка

Дисципліна «Охорона праці (за професійним спрямуванням)» є однією із обов'язкових дисциплін і займає важливе місце у загальній підготовці здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, очної (денної) (далі – денної) та заочної форм здобуття вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Конструювання та технології швейних виробів» в межах спеціальності G15 «Технології легкої промисловості».

Пререквізити – вихідна дисципліна.

Постреквізити – переддипломна практика, кваліфікаційна роботи.

Відповідно до освітньої програми дисципліна сприяє забезпеченню:

***компетентностей*:** ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК4. Навички міжособистісної взаємодії; ЗК5. Здатність працювати в команді; ФК1. Здатність розробляти та управляти проєктами у сфері виробництва і технологій легкої промисловості; ФК2. Здатність збирати, аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел, у тому числі іноземних, для розв'язання комплексних наукових та творчих задач у сфері виробництва і технологій легкої промисловості; ФК3. Здатність до здійснення безпечної діяльності у сфері виробництва продуктів легкої промисловості; ФК6. Здатність приймати ефективні рішення та забезпечувати належний рівень якості виконуваних робіт, безпеку та економічну ефективність у сфері виробництв та технологій легкої промисловості; ФК7. Здатність адаптуватись та вирішувати широке коло складних проблем та задач, що характеризуються невизначеністю умов та вимог, у сфері виробництв та технологій легкої промисловості; ***програмних результатів навчання*:** ПРН8. Розуміти широкий міждисциплінарний контекст виробництва і технологій легкої промисловості, враховувати правові, економічні, соціальні, етичні, екологічні аспекти при вирішенні складних наукових, інженерних та виробничих задач та прийнятті відповідних рішень; ПРН11. Організовувати роботу дослідницького чи виробничого колективу, здійснювати керівництво його діяльністю відповідно до чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів підприємства/установи, забезпечувати ефективність та якість роботи колективу, безпеку праці і навколишнього середовища; ПРН13. Оцінювати та усувати ризики при прийнятті технологічних та організаційних рішень в сфері виробництва і технологій легкої промисловості, приймати ефективні рішення за невизначеності умов та вимог.

***Мета дисципліни*.** Формування у студентів основних понять правил формування безпечного робочого середовища на підприємствах в галузі легкої промисловості та при роботі фахівця з конструювання та технологій швейних виробів, а також надання їм знань та умінь використання та впровадження отриманих знань на практиці.

Предмет дисципліни. Здоров'я та безпека працівників, залучених у сфері легкої промисловості, в процесі виконання трудової діяльності та захист працівників від впливу негативних та шкідливих факторів праці.

Завдання дисципліни. Вивчення негативних факторів робочого середовища в сфері легкої промисловості, а також нормативної та правової бази захисту здоров'я працівників в умовах впливу негативних шкідливих факторів праці, стану охорони праці на підприємстві легкої промисловості, застосування індивідуальних і колективних засобів захисту здоров'я і життя людини.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни здобувач має: *володіти* професійною термінологією та основними поняттями про безпечні та нешкідливі виробничі фактори, *розрізняти і характеризувати* різні види небезпек та шкідливих виробничих факторів, *підбирати* систему освітлення та вентиляції з метою забезпечення нормальних умов праці, *прагнути* до збереження навколишнього середовища в процесі виконання трудових обов'язків, *обирати та розташовувати* обладнання на робочому місці відповідно до ергономічних вимог, *розраховувати* виробничий шум на робочих місцях протягом робочого дня, *знати і розуміти* алгоритм дій у випадку виникнення надзвичайних ситуацій, *вміти* користуватись системою пожежної безпеки підприємства.

4. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Система управління охороною праці	2	4	12	2		28
Тема 2. Правові та організаційні основи охорони праці	4	8	24		2	28
Тема 3. Ергономіка робочого місця	2	10	12			28
Тема 4. Шкідливі виробничі фактори	4	6	24		2	28
Тема 5. Забезпечення безпеки на підприємстві	4	6	28	2	2	28

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Перелік лекцій для студентів денної форми здобуття освіти

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Вступ. Поняття охорони праці. Обов'язки роботодавця. Система управління охороною праці. Служба охорони праці на підприємстві – її склад, кількість працівників, функції та завдання. Інструктажі з охорони праці, їх види та призначення. Поняття нещасного випадку та їх класифікація. Літ.: [1], с. 10-25, [2], с. 7-9, [6], с. 23-27, [19]	2
2	Правові та організаційні основи охорони праці. Основні законодавчі акти про охорону праці. Охорона праці жінок. Відпустка по догляду за дитиною. Види відповідальностей за порушення законодавства з охорони праці. Медичні догляди та регламентовані перерви працівників. Літ.: [3], с. 47-49, [6], с. 52-57, [16], [20], [22]	2
3	Правовий захист працівників легкої промисловості. Види нормативно-правових актів та реєстр НПАОП. Основні нормативно-правові акти в сфері легкої промисловості та пошиття виробів. Основні положення НПАОП 18.2-1.04-13 Правила охорони праці для працівників швейного виробництва. Літ.: [2], с. 101-115, [9], с. 203-207, [13], [19]	2
4	Ергономіка робочого місця. Ергономічні основи. Види сумісностей в ергономіці. Вимоги до конструкції робочого місця. Проєктування робочого місця з врахуванням ергономічних особливостей людини. Раціональне розташування обладнання в робочій зоні. Негативний вплив на працівників при недотриманні правил ергономіки. Літ.: [2], с. 107-109, [6], с. 45-51, [7], с. 99-113	2
5	Освітлення виробничих приміщень. Класифікація систем освітлення та освітлення за призначенням. Основні світлотехнічні характеристики. Методи розрахунку штучного освітлення приміщень. Основні види ламп, сфера їх застосування, переваги та недоліки. Літ.: [1], с. 56-59, [3], с. 70-78, [14], [21], [23], [24]	2
6	Захист від виробничого шуму. Поняття акустичного шуму та класифікація шуму. Інфразвук та ультразвук. Прилади для вимірювання шуму. Вплив шуму на організм людини. Види захисту від шуму. Характеристики шуму та правило додавання шумів. Методи зниження рівня виробничого шуму. Види звукоізоляційних матеріалів та засоби індивідуального захисту від шуму. [1], с. 172-178, [6], с. 91-95, [17], [18]	2
7	Пожежна та екологічна безпека підприємства. Основні положення НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні. Поняття пожежної безпеки. Вимоги до способів забезпечення пожежної безпеки системи запобігання пожежі. Організаційно-технічні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки. Пожежна служба підприємства – її склад та обов'язки. Перевірка з пожежної та екологічної безпеки на підприємстві. Поняття екологічної безпеки. Види екологічних небезпек. Територіальна структуризація екологічної небезпеки в Україні. Літ.: [6], с. 11-18, [8], с. 121-129, [10], с. 165-173, [11], с. 303-309, [12]	2
8	Особливості захисту населення в особливий період. Поняття надзвичайної події та надзвичайної ситуації. Класифікація надзвичайних ситуацій та фази розвитку. Поняття хімічної та біологічної зброї. Хімічна небезпека та захист від хімічної зброї. Класифікація споруд цивільного захисту. Сховища, протирадіаційні укриття, найпростіші укриття та споруди подвійного призначення. Літ.: [9], с. 170-181, [10], с. 92-101	2
	Разом:	16

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
1	Вступ. Поняття охорони праці. Обов'язки роботодавця. Система управління охороною праці. Служба охорони праці на підприємстві – її склад, кількість працівників, функції та завдання. Інструктажі з охорони праці, їх види та призначення. Поняття нещасного випадку та їх класифікація. Літ.: [1], с. 10-25, [2], с. 7-9, [6], с. 23-27, [19]	2
2	Пожежна та екологічна безпека підприємства. Основні положення НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні. Поняття пожежної безпеки. Вимоги до способів забезпечення пожежної безпеки системи запобігання пожежі. Організаційно-технічні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки. Пожежна служба підприємства – її склад та обов'язки. Перевірка з пожежної та екологічної безпеки на підприємстві. Поняття екологічної безпеки. Види екологічних небезпек. Територіальна структуризація екологічної небезпеки в Україні. Літ.: [6], с. 11-18, [8], с. 121-129, [10], с. 165-173, [11], с. 303-309, [12]	2
	Разом:	4

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Проведення кількісної оцінки ризику виникнення небезпеки на підприємстві. Літ.: [1], с. 109-112, [5], с. 301-309	4
2	Визначення ергономічних сумісностей швейного обладнання. Літ.: [5], с. 297-299, [7], с. 521-528	4
3	Проектування системи штучного освітлення в приміщеннях легкої промисловості. Літ.: [3], с. 33-35, [4], с. 82-86, [14], [21], [23], [24]	4
4	Розрахунок природного освітлення в приміщеннях легкої промисловості. Літ.: [9], с. 72-75, [14], [21], [23], [24]	6
5	Розрахунок вентиляції в приміщеннях легкої промисловості. Літ.: [5], с. 18-22, [15], [25], с. 40-47, [26], с. 181-188	4
6	Розрахунок виробничого шуму в швейному цеху. Літ.: [5], с. 151-155, [17], [18]	6
7	Визначення складових пожежної безпеки в швейному цеху. Літ.: [8], с. 69-75, [12], [26], с. 58-62	6
	Разом:	34

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Визначення ергономічних сумісностей швейного обладнання. Літ.: [5], с. 297-299, [7], с. 521-528	2
2	Розрахунок природного освітлення в приміщеннях легкої промисловості. Літ.: [9], с. 72-75, [14], [21], [23], [24]	2
3	Визначення складових пожежної безпеки в швейному цеху. Літ.: [8], с. 69-75, [12], [26], с. 58-62	2
	Разом:	6

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи здобувача вищої освіти

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу з Т1, підготовка до ПЗ 1	6
2	Опрацювання лекційного матеріалу з Т1	6
3	Опрацювання лекційного матеріалу з Т2, підготовка до ПЗ 2	6
4	Опрацювання лекційного матеріалу з Т2	6
5	Опрацювання лекційного матеріалу з Т2, підготовка до ПЗ 3	6
6	Опрацювання лекційного матеріалу з Т2	6

7	Опрацювання лекційного матеріалу з Т3, підготовка до ПЗ 4	6
8	Опрацювання лекційного матеріалу з Т3	6
9	Опрацювання лекційного матеріалу з Т4, підготовка до тематичного контролю 1	6
10	Опрацювання лекційного матеріалу з Т4	6
11	Опрацювання лекційного матеріалу з Т4, підготовка до ПЗ 5	6
12	Опрацювання лекційного матеріалу з Т4	6
13	Опрацювання лекційного матеріалу з Т5, підготовка до ПЗ 6	6
14	Опрацювання лекційного матеріалу з Т5	6
15	Опрацювання лекційного матеріалу з Т5, підготовка до ПЗ 7	8
16	Підготовка до тематичного контролю 2	8
	Разом:	100

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів навчання, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного та інтерактивного навчання і візуалізації); практичні заняття (виконання розрахункових практичних робіт, письмовий контроль), самостійна робота (робота над засвоєнням теоретичного матеріалу, підготовка до поточного контролю, тощо.

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час аудиторних практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу, в т.ч. з використанням Модульного середовища для навчання. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування перед виконанням практичної роботи;
- письмовий контроль на засвоєння теоретичного матеріалу.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як виконання розрахункових практичних робіт, так і письмових контролів. Здобувач вищої освіти, який не набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу, встановленого для кожної структурної одиниці) з усіх видів поточного контролю, вважається таким, який ***має*** академічну заборгованість.

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов’язковим. Успішне опанування дисципліни і формування програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичного заняття (вивчення теоретичного матеріалу з теми роботи, підготовку до усного опитування для допуску до заняття, активно працювати на занятті, якісно виконати розрахункову практичну роботу, брати участь у дискусіях щодо прийнятих конструктивних рішень при виконанні здобувачами практичних робіт тощо.

Здобувачі вищої освіти зобов’язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Термін виконання розрахункової практичної роботи вважається своєчасним, якщо студент здав її на наступному після виконання роботи занятті. Пропущене практичне заняття студент зобов’язаний виконати самостійно у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж до останнього тижня в семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами письмового контролю.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну або індивідуальну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування та плагіат (в т.ч. із використанням мобільних девайсів)). У разі виявлення плагіату в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи) за новим варіантом, що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності ***не допускаються.***

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах, які сприяють поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із встановлених Робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця навчальної роботи може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності ***не допускаються***.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти з будь-якого виду навчальної роботи рекомендується використовувати наведені нижче узагальнені критерії:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	**Узагальнений зміст критерія оцінювання**
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами, прикладними програмами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві ***похибки***.
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три ***несуттєві помилки***.
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і ***суттєві помилки*** у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у семестрі

Аудиторна робота							**Контрольні заходи**		**Семестровий контроль**	
Практичні заняття							Письмовий контроль		Залік	Разом балів
1	2	3	4	5	6	7	Т 1-3	Т 4-5	За рейтингом	
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)										
6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	9-15	9-15	0	**60-100**
42-70							18-30		0	

Примітки: Т – тема навчальної дисципліни

Оцінювання результатів навчання з теоретичного матеріалу (письмовий контроль)

Кожен із двох письмових контролів, передбачених Робочою програмою, складається із трьох питань, які передбачають розгорнуту відповідь. Письмовий контроль передбачає виконання трьох теоретичних питань. При оцінюванні контрольної роботи враховуються: повнота відповіді на теоретичні питання, її структурованість відповідно до питання, наявність умовних схем, тощо.

Кожне з теоретичних питань оцінюється від 3 до 5 балів, загальна сума балів на позитивну оцінку становить від 9 до 12 балів.

Таблиця – Розподіл балів при оцінюванні завдань контрольної роботи

Види завдань	**Кількість балів для певного рівня досягнення результатів навчання**		
	Достатній	**Середній**	**Високий**
Теоретичне питання № 1	3	4	5
Теоретичне питання № 2	3	4	5
Теоретичне питання № 3	3	4	5
Всього балів	9	12	15

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота			**Самостійна, індивідуальна робота**		**Семестровий контроль**	**Разом**
Практичне заняття			Контрольна робота	Тематичний контроль	Залік	Сума балів
1	2	3				
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)						
6-10	6-10	6-10	24-40	18-30	0	
18-30			**24-40**	**18-30**	**0**	**60-100**

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань – одне теоретичне і два практичних (виконання розрахункової практичної роботи). Кількість завдань у контрольній роботі залежно від особливостей дисципліни визначає кафедра. Зміст завдань наведено в

методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюються максимально: кожне з практичних завдань – 5 балами, теоретичне завдання 10 балами, загальна максимальна сума балів становить 20. Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	**Потенційні позитивні бали* (середній бал)**	**Максимальний (високий) бал**
Теоретичне питання	12	16	20
Практичне завдання 1	6	8	10
Практичне завдання 2	6	8	10
Всього балів	24	32	40

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	**Узагальнений зміст критерія оцінювання**
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє заповнювати форми звітності, аналізувати їх на помилки та виправляти їх, шукати взаємозв'язки між формами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві ***похибки***.
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три ***несуттєві помилки***.
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і ***суттєві помилки*** у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Оцінювання результатів семестрового контролю

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі заліку, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (**Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти)**.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	**Рейтингова шкала балів**	**Інституційна шкала**	
		Залік	**Іспит/диференційований залік**
A	90-100	Зараховано	***Відмінно/Excellent*** – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		***Добре/Good*** – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		***Задовільно/Satisfactory*** – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	***Незадовільно/Fail*** – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		***Незадовільно/Fail*** – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Семестровий залік виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного контролю та виконання практичних завдань, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

10. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Поняття охорони праці. Система управління охороною праці та її завдання
2. Склад, завдання та функції служби з охорони праці на підприємстві
3. Види інструктажів з охорони праці та їх призначення
4. Поняття та класифікація нещасних випадків
5. Основні законодавчі акти з охорони праці

6. Особливості охорони праці жінок. Відпустка по догляду за дитиною
7. Види нормативно-правових актів та реєстр НПАОП
8. Основні нормативно-правові акти в сфері легкої промисловості та пошиття виробів
9. Ергономічні основи та види сумісностей в ергономіці
10. Вимоги до конструкції робочого місця
11. Проєктування робочого місця з врахуванням ергономічних особливостей людини
12. Раціональне розташування обладнання в робочій зоні
13. Негативний вплив на працівників при недотриманні правил ергономіки
14. Класифікація систем освітлення та освітлення за призначенням
15. Основні світлотехнічні характеристики
16. Методи розрахунку штучного освітлення приміщень
17. Основні види ламп, сфера їх застосування, переваги та недоліки
18. Поняття акустичного шуму та класифікація шуму. Інфразвук та ультразвук
19. Прилади для вимірювання шуму. Вплив шуму на організм людини
20. Види захисту від шуму. Характеристики шуму та правило додавання шумів
21. Методи зниження рівня виробничого шуму
22. Поняття пожежної безпеки. Вимоги до способів забезпечення пожежної безпеки системи запобігання пожежі
23. Організаційно-технічні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки
24. Пожежна служба підприємства – її склад та обов'язки. Перевірка з пожежної та екологічної безпеки на підприємстві
25. Поняття екологічної безпеки. Види екологічних небезпек. Територіальна структуризація екологічної небезпеки в Україні
26. Поняття надзвичайної події та надзвичайної ситуації. Класифікація надзвичайних ситуацій та фази розвитку
27. Класифікація споруд цивільного захисту. Сховища, протирадіаційні укриття, найпростіші укриття та споруди подвійного призначення

11. Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Охорона праці (за професійним спрямуванням)» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані такі роботи:

1. Соколан Ю.С. Курс лекцій з дисципліни Охорона праці (за професійним спрямуванням). URL: https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9207

2. Соколан Ю.С. Методичні рекомендації з виконання практичних робіт з дисципліни Охорона праці (за професійним спрямуванням). URL: https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9207

3. Роздатковий матеріал: схеми розміщення швейного обладнання, схеми цеху.

12. Рекомендована література:
Основна

1. Агій Я.Ю., Лях І.М. Охорона праці у галузі, вид. 2 (доповнене), УжНУ, 2024. 211 с.
2. Желібо Є.П., Гандзюк М.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. 2023 р. Видавництво «Каравела», 384 с.
3. Масікевич Ю. Г., Сєрік Р. А., Бєлоусова І. В. Основи професійної безпеки та здоров'я: навч. посіб. Харків: НТУ «ХПІ», 2023. 132 с.
4. Запобігання аварій на виробництві / Янчик О. Г., Богатов О. І., Ільїнська О. І., Толстоусова О. В. та ін. Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : ХПІ, 2022. – 180 с.
5. Практикум з дисциплін «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі»: навч.-метод. посібник. 4-е вид., перероб. і доповн. / Іванишин В.В. та ін. Київ : Кондор, 2023. 336 с.
6. Kalda G., Sokolan Yu., Pietrucha-Urbaniuk K., Studzinski A. Occupational and Ecological Safety of Employees. - Rzesow, 2023. - 156 p.

7. Сьомка С. В. Ергономіка та ергодизайн, Київ: «Ліра-К», 2022, 618 с.

8. Олійник В.В., Липовий В.О. Пожежна безпека технологічних процесів: навчальний посібник, НУЦЗУ, 2023. 177 с.

9. Качинська Н. Ф. Охорона праці та цивільний захист, практикум. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 282 с.

10.Полукаров Ю.О. Екологічна безпека та цивільний захист, конспект лекцій. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 184 с.

11.Шмандій В.М., Клименко М.О., Голік Ю.С. Екологічна безпека, Університетська книга, 2024. 366 с.

Допоміжна

12. НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15#Text

13. Покажчик нормативно-правових актів з охорони праці. *Державна служба з питань праці.* URL: https://dsp.gov.ua/pokazhchyk-normatyvno-pravovykh-aktiv-z/

14. ДБН В.2.5:28-2018 Природне освітлення. Київ, Мінрегіонбуд України. 2018. 136 с.

15. ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування. Київ, Мінгеіонбуд України. 2013. 146 с.

16. ДСанПІН 3.3.2-007-98 Гігієнічні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислюваних машин URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0007282-98

17. Державні санітарні норми допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків на території житлової забудови URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-19

18. ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму. Мінрегіонбуд України. К. 2014. 85 с.

19. Соколан Ю.С. Проблематика проведення аналізу виробничого травматизму в галузі легкої та текстильної промисловості / Ю.С. Соколан // Український журнал будівництва та архітектури. - №4 (022), 2024 - с. 112-117

20. Соколан Ю.С. Аналіз програмного забезпечення для навчання та перевірки знань з питань охорони праці. / Ю.С. Соколан, О.В. Романішина // Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. – 2020. - № 4 (287) – с. 76-84

21. Соколан Ю.С. Аналіз змін у нормуванні природного освітлення приміщень у відповідності із державними будівельними нормами / Ю.С. Соколан, К.А. Паршенко // Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. – 2020. - № 6 (291) – с. 67-73

22. Соколан Ю.С. Аналіз спеціалізованого програмного забезпечення з охорони праці для реєстрації нещасних випадків та аналізу травматизму / Ю.С. Соколан, О.В. Романішина // Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. - №1 (293) – 2020 – с. 58-66

23. Соколан Ю.С., Шевеля В.В., Пєдгонь І. Автоматизований підхід до оцінки стану бокового природного освітлення приміщень // Український журнал будівництва та архітектури. - №5 (011). - 2022. - с. 100-109

24. Соколан Ю.С. Вдосконалення автоматизованого підходу до оцінки стану та розрахунку природного освітлення / Ю.С. Соколан, О.В. Багрій // Український журнал будівництва та архітектури. - № 1 (019) (2024). - с. 142-149

25. Соколан Ю.С. Інженерне обладнання будівель : методичні вказівки до практичних занять для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» / уклад. Ю. С. Соколан. Хмельницький : ХНУ, 2021. 73 с.

26. Інженерне обладнання будівель Навчальний посібник для студентів, що навчаються за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування / Ю.С. Соколан. Хмельницький. 2022. 226 с.